10.0

Felsőoktatás

Érdekvédelmi útmutató

COMPASS

10. Felsőoktatás

Bevezetés

Romániában nem számít bevett gyakorlatnak, hogy az autizmussal élő felnőttek felsőfokú tanulmányokat folytassanak, annak ellenére, hogy a jogszabályok és a felsőoktatási intézmények egyre több támogató intézkedést kínálnak a hozzáférés és a beilleszkedés megkönnyítésére. Bár a romániai egyetemeken tanul néhány autista hallgató, jelenlétük nem tekinthető jellemzőnek. A felsőoktatásban ezeket a fiatalokat nagyrészt a szüleik támogatják, mivel nincsenek rendszerszintű megoldások. Egyedi sikertörténetek ugyan léteznek, de nincsenek kutatási adatok a felsőoktatásban részt vevő autista hallgatók számáról. Bár a felsőoktatási statisztikai adatok gyűjtésére szolgáló hivatalos platform – az ANS (Felsőoktatási Statisztikák Országos Adminisztrációja) – lehetővé teszi a „fogyatékossággal élő hallgató” státusz bejelentését, az autizmus nem szerepel külön tételként a nyilvánosan elérhető jelentésekben.

A 448/2006-os számú törvény értelmében a fogyatékossággal élő személyeknek – beleértve az autizmus spektrum zavarral (ASZ) élőket is – joguk van az egész életen át tartó oktatáshoz és szakképzéshez, valamint a szabad és egyenlő hozzáféréshez bármilyen oktatási formához, a fogyatékosság fokának és az egyéni oktatási igényeknek megfelelően.

10.1. Milyen típusú támogatásban részesülhetnek az autista hallgatók a felsőoktatásban?

Romániában egyetlen felsőoktatási intézmény szintjén sincs pontosan meghatározva, hogy milyen konkrét támogatást nyújtanak az autizmussal élő személyek integrációjához. Az autista hallgatókat a „fogyatékossággal élő személyek” kategóriájába sorolják, és az egyetemek által kínált segítség leggyakrabban nagyon általánosan van megfogalmazva. Például a Bukaresti Egyetem rendelkezik egy Fogyatékossággal Élő és Sajátos Nevelési Igényű Hallgatókat Segítő Szolgálattal (SASD UB), amely akadálymentesített kollégiumi szobákat (állítható bútorok, speciális fürdőszobák), segítő technológiákat (szkennerek, taktilis burkolatok, mobil rámpák), valamint digitális és fizikai akadálymentesítést kínál a kampusz területén. A Bukaresti Közgazdaságtudományi Akadémia (ASE) társadalmi és akadémiai befogadási eljárást fogadott el a fogyatékossággal élő hallgatók számára, biztosítva az esélyegyenlőséget, a vizsgakörülmények adaptálását, valamint adminisztratív és oktatási támogatást.

A 2024–2025-ös tanévtől kezdődően az egyetemek **saját stratégiát dolgoznak ki és fogadnak el az akadémiai közösségen belüli fogyatékossággal élő vagy sajátos nevelési igényű személyek befogadására és a felsőoktatás akadálymentesítésére.** Így az alább **bemutatott intézkedések az adott egyetemtől függően különböző módon ültethetők át a gyakorlatba.** A fogyatékossággal élő/sajátos nevelési igényű hallgatók befogadására vonatkozó intézkedések és irányelvek az egyes felsőoktatási intézmények weboldalán érhetők el.

A fogyatékossággal élő és/vagy sajátos nevelési igényű hallgatók legfontosabb specifikus jogai közé tartoznak az alábbiak:

- **Sajátos igényeikhez igazított** információs és kommunikációs szolgáltatások;
- **Akadálymentesített hozzáférés** a felsőoktatási intézmény minden területéhez (oktatási helyszínek, adminisztratív irodák, szállás- és étkezési lehetőségek, olvasótermek, sportlétesítmények stb.);
- Az információkhoz és **oktatási forrásokhoz való hozzáférés** a hallgató igényeihez igazított formátumban;
- **Díjmentes behajtás saját gépjárművel** az egyetemi kampusz területére, valamint kijelölt parkolóhely biztosítása;
- Az igényeiknek megfelelő **szálláshelyek és vizesblokkok**, valamint **prioritás a kollégiumi helyek kiosztásánál** (különös tekintettel a földszinti szobákra és az akadálymentesített épületekre);
- Célzott támogatás a **Tanácsadó és Karrierorientációs Központon** keresztül;
- Az egyéni szükségletekhez igazított **segítségnyújtás az oktatási tevékenységek során;**
- Az intézményben elérhető **segédeszközök, berendezések és szoftverek ingyenes használata** a tanítási-tanulási folyamat megkönnyítése érdekében;
- **Ingyenes kollégiumi szállás** abban az intézményben, ahol hallgatói jogviszonnyal rendelkeznek;
- Kérésre **50%-os étkezési kedvezmény** az adott felsőoktatási intézmény hallgatói étkezdéiben;
- Az egyéni igényekhez igazított **felvételi és értékelési (vizsgáztatási) módszerek;**

- Támogatás a szakmai gyakorlat teljesítése során;
- **A hiányzások igazolása/felmentés** az óráról orvosi kontroll, specifikus terápiák vagy kezelések esetén, a mulasztott órák ingyenes pótlásának lehetőségével (a lehetőségekhez mérten);
- **Jelnyelvi tolmács igénybevétele,** amennyiben ez szükséges és a hallgató igényli;
- Évente egyszer **ingyenes táborozási lehetőség,** tagozattól függetlenül, szükség esetén a személyi segítők vagy hivatásos személyi asszisztensek részvételével;
- **Kísérő biztosítása** az oktatási tevékenységek vagy vizsgák során, a hallgató kérésére és az adott helyzettől függően;
- Elismert **pszichopedagógiai módszerek és megfelelő megközelítés** a specifikus tanulási zavarokkal (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) küzdő hallgatók esetében.

Ezenkívül egyes felsőoktatási intézmények speciális **támogató struktúrákkal** rendelkeznek a **fogyatékossággal élő és/vagy sajátos nevelési igényű személyek számára.** A hallgatók az alábbi ügyekben fordulhatnak ezekhez a szervezeti egységekhez:

- útmutatás az intézményen belül vagy a közösségben elérhető támogató szolgáltatásokhoz;
- egyéni fejlesztési terv kidolgozása a fogyatékosság típusa és foka, a sajátos nevelési igény, valamint az adott szak követelményei alapján;
- specifikus tevékenységek és/vagy egyéb támogató csomagok, amelyek az egyetemi közösségbe való beilleszkedést segítik;
- nem formális és tanórán kívüli tevékenységek szervezése.

A fogyatékossággal élő és/vagy sajátos nevelési igényű hallgatók jogait, valamint a felsőoktatás akadálymentesítésére vonatkozó intézkedéseket a **4481/2024-es számú rendelet** szabályozza, amely jóváhagyta a felsőoktatás akadálymentesítésére vonatkozó normákat.

Összegzésként: Romániában vannak autista egyetemi hallgatók, de a hivatalos statisztikákban nem láthatóak. A kínált támogatás egyetemenként változó; az intézmények szándéknyilatkozatai egyelőre gyakran nagyon általánosak és ködösek, de történnek előrelépések ezen a téren.

10.2. Tanácsok a leendő autista hallgatóknak

Soha ne feledd, hogy az egyedi gondolkodásmódod nem akadály, hanem érték. Képes vagy olyan összefüggéseket meglátni, amelyeket mások nem, és ez a tanulmányaid során rendkívül hasznos lehet. A precizitásod, a részletekre való odafigyelésed és az a mélység, amellyel egy-egy témában elmerülsz, hatalmas előnyt jelentenek. Azok a nehézségek, amelyekkel szembesülhetsz – legyen szó társas érintkezésről, váratlan változásokról vagy szenzoros túlterheltségről –, kimerítőek lehetnek. Fontos azonban tudnod: nem vagy egyedül. Merj segítséget kérni!

10.3. Jogi keret

Törvényi jegyzék

448/2006-os számú törvény (A fogyatékossággal élő személyek jogainak védelméről és előmozdításáról);

4481/2024-es számú rendelet a felsőoktatás fogyatékossággal élő személyek számára történő akadálymentesítésére vonatkozó normák jóváhagyásáról. https://www.edu.ro/sites/default/files/Ordin_4481-2024.pdf

Források

https://studiazainromania.gov.ro/studentidizabilitati

Navigating
Autism,
Together

Sose felejtsd el, hogy a te egyedi gondol-kodásmódod nem akadály, hanem érték.

COMPASS

Képes lehetsz olyan összefüggéseket meglátni, amelyeket mások nem, és ez rendkívül értékes lehet a tanulmányaid során. A precizitásod, a részletekre való figyelmed, és a mély elmerülésed egy-egy téma iránt hatalmas előny.

A nehézségek, amikkel szembesülhetsz, legyenek azok a társas interakciók, az előre nem látható változások vagy az érzékszervi túlterhelés kimerítőek lehetnek. Fontos, hogy tudd: **nem vagy egyedül.** Kérj segítséget!